

2. Хиловская Е. Библиография богословской литературы / Е. Хиловская, А. П. Мелешко // Православная энциклопедия. – URL: <https://www.pravenc.ru/text/149151.html>
3. Христианские периодические издания на русском языке : библиографический обзор : в 3 т. / сост. Г. Л. Андреев, А. Н. Троицкий. – Москва : 1995.
4. Христианская периодическая печать на русском языке 1801-1917 гг : библиографический указатель : в 3 т. / сост. Г. Андреев; ред. А. Троицкий. – New York, New York : Norman Ross publishing, 1998. – Т. 1. – 1998. – 213 с.
5. Беляева Л. Н. Библиография периодических изданий России 1901-1916 : в 4 т. / Л. Н. Беляева, М. К. Зиновьева, М. М. Никифоров. – Ленинград : Гос. публ. б-ка имени М. Е. Салтыкова-Щедрина, 1958-1961: Т. 1. – 661 с.; Т. 2. – 714 с.; Т. 3. – 668 с.; Т. 4. – 1961. – 396 с.
6. Бойко А. А. Пресса православной церкви в Україні 1900–1917 рр. : Культура. Суспільство. Мораль / А. А. Бойко. – Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. нац. ун-т. 2002. – 308 с.
7. Летенков Э. В. Губернские, областные, войсковые, епархиальные ведомости. 1838–1917. – СПб., 2005. – 147 с.

**Ключові слова:** галузева бібліографія, тематичні бібліографічні покажчики, релігійна література.

**Ключевые слова:** библиография, тематические библиографические показатели, религиозная литература.

**Key words:** bibliography, thematic bibliographic indexes, religious literature.

## **УСКОВА НАТАЛЯ КОСТЯНТИНІВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
завідувач сектору наукової бібліотеки*

## **ФОМІНА СВІТЛАНА ОЛЕГІВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
завідувач сектору наукової бібліотеки*

## **БІБЛІОТЕЧНІ АСОЦІАЦІЇ: ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Процес глобалізації зтер кордони, і всі сфери життєдіяльності людини набули мобільного характеру. Перед людством постали глобальні питання, які перевищують можливості та компетенції держави.

За визначенням В. М. Лукашевича, глобалізація являє собою комплексне геополітичне, гео економічне, геокультурне явище, яке потужно впливає на всі сфери життєдіяльності залучених у цей процес спільнот. Її можна визначити як «процес ослаблення традиційних територіальних, соціокультурних, державно-політичних і економічних бар'єрів, які ізолюють народи один від одного і, поряд з цим, оберігають їх від неупорядкованих зовнішніх впливів» [1, с. 15].

Функції, які держава не спроможна виконувати, взяли на себе соціальні рухи, громадські організації тощо. Завдяки своїй незалежності, мобільності та гнучкості громадські організації мають можливість виконувати деякі функції більш результативно, ніж їх виконує держава, засобом «м'якої сили». До громадських організацій можна віднести і бібліотечні асоціації, які не тільки залучені в глобальні процеси, але й є їх активними провідниками.

Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і установ, ІФЛА (англ. International Federation of Library Associations, IFLA) є найбільш представницькою глобальною бібліотечною організацією у світі. Протягом усіх років своєї діяльності ІФЛА переймалася питаннями забезпечення доступу до інформації та комунікаційних технологій, охорони культурної спадщини, загальної грамотності, добивалася того, щоб і бібліотеки визнавалися важливими гравцями у цих сферах. У результаті цієї роботи до Порядку денного ООН до 2030 р., яким визначено Глобальні цілі сталого розвитку, доступ до інформації включено до цілі 16.10. Аргументовано, що доступ до інформації – це основа прийняття якісних рішень і важлива умова покращення життя людей.

Важливою віхою в діяльності цієї організації стала Стратегія ІФЛА на 2019–2024 роки. Означений документ являє собою результат проекту «Глобальне бачення», в ході якого десятки тисяч фахівців бібліотечно-інформаційної сфери з 190 країн світу взяли участь в обговоренні сильних сторін і перспектив розвитку бібліотечної справи. Автори цього документу вбачають місію ІФЛА в тому, щоб надихати, підтримувати і об'єднувати представників бібліотечної спільноти. Для реалізації цієї місії необхідно приділяти велику увагу «посиленню голосу бібліотек на глобальному рівні»: розширити їх присутність в якості важливого партнера в роботі міжнародних організацій; зміцнювати зв'язки з провідними міжнародними установами, щоб розробляти закони, керівництва і програми, які принесуть користь бібліотекам.

У Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» зазначається, що «... в умовах глобального інформаційного середовища для всіх сфер бібліотечної галузі – практики, науки, освіти, управління – велику роль відіграє міжнародне співробітництво. Воно важливе для запровадження міжнародних стандартів бібліотечно-інформаційної діяльності, обміну бібліографічними даними, електронної доставки документів, міжнародного книгообміну, корпоративної каталогізації та створення баз даних, реалізації спільних науково-дослідних проектів» [2, Ст. 1047].

Активну участь у розвитку міжнародного співробітництва бере Всеукраїнська громадська організація «Українська бібліотечна асоціація» (ВГО «Українська бібліотечна асоціація»), яка є членом Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА) як національна бібліотечна асоціація. ВГО «Українська бібліотечна асоціація» представлена у трьох секціях ІФЛА: національних бібліотечних асоціацій, публічних бібліотек та університетських бібліотек. Це дає змогу представникам української бібліотечної спільноти брати участь у щорічних

конференціях ІФЛА, працювати в експертних групах, імплементувати документи ІФЛА в Україні, брати участь в їх розробленні.

Одним з основних напрямів діяльності Асоціації є співпраця з органами влади і громадянським суспільством для забезпечення впливу на бібліотечну та інформаційну політику в країні, нормативно-законодавчі процеси та ухвалення управлінських рішень на загальнодержавному і місцевому рівнях. З ініціативи УБА та за її активною участю Міністерством культури України та провідними фахівцями бібліотек було розроблено Стратегію розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» (затверджено у березні 2016 р. Кабінетом Міністрів України). Фахівці ВГО «Українська бібліотечна асоціація» брали також участь у розробці проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», який був внесений у парламент 2 лютого 2021 р. (№ 5002) за сприяння Комітету Верховної Ради України з гуманітарної та інформаційної політики. У 2013 році конференцією «Української бібліотечної асоціації» було затверджено нову редакцію Кодексу етики бібліотекаря.

Асоціацією побудована ціла система навчання та іміджево-адвокаційних заходів. Сотні бібліотекарів беруть участь у форумах молодих бібліотекарів, Львівському міжнародному бібліотечному форумі, в освітніх конференціях у Славському, школах з адвокації, у щомісячних конференціях, які організовані в партнерстві з Гете-Інститутом.

До кола питань, якими займається «Українська бібліотечна асоціація», входить і діяльність університетських бібліотек як одного з найважливіших підрозділів вищої освіти на сучасному етапі. У 2016 р. секція університетських бібліотек Асоціації започаткувала партнерський проект бібліотек закладів вищої освіти і бібліотек академій наук «БібліоСинергія: підтримка наукових досліджень», спрямований на створення професійного середовища для спілкування однодумців та втілення нових практик щодо підтримання наукових досліджень.

Процеси глобалізації і євроінтеграції вплинули й на розвиток наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія» (далі – НУ «ОЮА»). В умовах переходу до інформаційного суспільства відбувається процес розбудови бібліотеки як дієвого бібліотечно-інформаційного центру, який забезпечує інтеграцію у світовий освітній простір. Суттєве місце в її діяльності займає оцифрування власних фондів, популяризація ідей відкритого доступу. Наукова бібліотека університету бере активну участь у процесі формування у академічному середовищі університету культури академічної доброчесності. Так, у межах підписання договору про співпрацю з TOB Unichек продовжується здійснення перевірок на виявлення текстових запозичень та надання відповідних звітів.

Співробітники наукової бібліотеки НУ «ОЮА» вивчають та запозичують прогресивний міжнародний досвід. Так, у 2020 р. вони приймали активну участь у багатьох бібліотечних заходах міжнародного, національного та місцевого рівнів, що сприяло підвищенню професійної

майстерності бібліотекарів, плідному співробітництву бібліотечних фахівців, зокрема, удвоєнню німецько-українському науково-практичному онлайн-семінарі «Зелені бібліотеки» (ВГО «Українська бібліотечна асоціація» та Гете-Інститут); вебінарах від Clarivate Analytics Web of Science («Публікаційна стратегія науковця»); чотирьох вебінарах у межах роботи Осциру Library Innovators Hub; вебінарі «Moodle for Education and Training»; вебінарі "Розбудова мережі хабів цифрової освіти» (ВГО «Українська бібліотечна асоціація»); онлайн-курси «Бібліотека – відкритий публічний простір» (ВГО «Українська бібліотечна асоціація») тощо.

В умовах глобалізаційних, інтеграційних процесів збільшується інформаційний масив, стрімко розвиваються новітні технології. Це не тільки створює нові інноваційні можливості, але й ставить перед бібліотеками нашої країни усіх рівнів нові вимоги і, як стверджує М. Макарова, «спонукає їх до перегляду їх функцій та місії, зокрема, в плані збереження нашої національної ідентичності, української культури та розкриття її перед світом» [3, с. 27].

### **Список використаної літератури:**

1. Лукашевич В. М. Глобалистика : учеб. пособие / В. М. Лукашевич. – Львов : Новий Світ – 2000, 2004. – 392 с.
2. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219-р. // Офіційний вісник України. – 2016. – № 26. – Ст. 1047.
3. Макарова М. Трансформація змісту бібліотечно-інформаційної діяльності в умовах глобалізації / М. Макарова // Вісник книжкової палати.- 2018. – № 12. – С. 25–28.

**Ключові слова:** процес глобалізації, громадська організація, бібліотечна асоціація, ІФЛА, Українська бібліотечна асоціація, міжнародне співробітництво.

**Ключевые слова:** процесс глобализации, общественная организация, библиотечная ассоциация, ИФЛА, Украинская библиотечная ассоциация, международное сотрудничество.

**Key words:** globalization process, social organization, library association, IFLA, the international cooperation.